

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

26.11.2020

42 §

§ 42

Asianro 8976/08.01.00/2020

Joukkoliikenteen paperisesta aikataulukirjasta luopuminen

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Henkilökuljetusten järjestäminen

Paperiset aikataulukirjat ovat olleet joukkoliikenteen aikataulujen tärkeitä informaatiolähteitä jo vuosikymmeniä. Paperiset aikataulukirjat ovat kuitenkin menettäneet merkitystään palvelujen sähköistyessä ja yhä suurempi osa niistä jää täysin käyttämättä. Tarpeettomien aikataulukirjojen painattaminen ei ole vastuullista ympäristön eikä verovarojen käytön kannalta.

Aikataulukirjojen saaminen selkeiksi ja helppokäyttöisiksi on ollut ikuinen ongelma. Lisäksi ongelmana on ollut, että kirjat eivät ole ajan tasalla liikenteisiin aikataulukaudella tehtävien välttämättömien muutosten vuoksi. Ongelma on kärjistynyt tänä vuonna korona -epidemian aikana. Muutosten tekemistä aikataulukauden aikana on pyrittykin välttämään, vaikka muutokset olisivat muutoin perusteltuja ja hyödyttäisivät matkustajia. Kirjan painattamista uudelleen saman kauden aikana ei ole katsottu taloudellisesti järkeväksi.

Vilkku-aikataulukirjaa on painettu ja jaettu kaikkiin Vilku-alueen kotitalouksiin kaksi kertaa vuodessa. Painosmäärä on ollut 160 000 kpl/vuosi ja vuosikustannukset noin 43 000 €. Sopimukset kirjojen painatuksesta ja jakelusta ovat voimassa kuluvan vuoden loppuun saakka, joten julkaisun säilyttäminen jatkossa edellyttäisi painatus- ja jakamispalvelujen kilpailuttamista tulevan talven aikana.

Tilanne eri kaupunkiseuduilla

Paperisesta aikataulukirjasta luopuminen on ollut keskusteluissa laajasti valtakunnallisesti. Koska kirjaa on vaikea pitää ajan tasalla välttämättömien muutosten vuoksi, katsotaan kirjan kokonaiskustannukset yleisesti hyötyyn nähden suuriksi. Joillakin kaupunkiseuduilla kirjasta on jo luovuttu tai niitä ei enää jaeta kotitalouksiin. Niillä alueilla on saatavilla linja- tai tiekohtaisia aikatauluja sähköisesti mobiililaitteista ja nettisivuilta, joista aikataulut voi myös tulostaa. Tulostuspalvelua voi järjestää esim. kirjastoihin kuten Hämeenlinnassa on tehty. Lisäksi paperisia aikatauluja voi jakaa mm. lipunmyyntipisteissä, erilaisissa asiakaspalvelupisteissä sekä linja-autoissa.

Helsingin seudun liikenteessä (HSL) kirjaa ei painateta enää ollenkaan. Luopuminen on tapahtunut ilman suurta ongelmaa eikä sillä ole ollut vaikutusta joukkoliikenteen käyttöön.

Tampereella ja Porissa viranomainen ei enää painata kirjaa. Tampereella yksityinen yritys painatti muutaman vuoden kirjaa mainos- ja myyntituloilla. Yritys otti aikataulutiedot avoimesta datasta, joten viranomaiselle tästä ei aiheutunut työtä eikä kustannuksia. Kirjaa ei kuitenkaan ole enää kevään 2020 jälkeen painatettu. Porissa vastuu linjakohtaisten aikataulujen painattamisesta on siirretty liikennöintisopimuksissa liikennöitsijöille.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

26.11.2020

42 §

Turussa, Oulussa, Jyväskylässä ja Lahdessa kirja painatetaan vielä, mutta sitä ei jaeta kotitalouksiin. Oulu on suunnitellut luopuvansa kokonaan kirjasta kuluvan vuoden jälkeen.

Jyväskylässä aikatauluja jaetaan lipunmyyntipisteissä ja linja-autoissa sekä pysäkeillä olevat aikataulut on muutettu QR-koodipohjaisiksi, joten ajantasaiset aikataulut ovat aina saatavilla pysäkkikohtaisesti. Lisäksi pysäkeille on lisätty infonäyttöjä sekä siirrettäviä, akkukäyttöisiä pysäkinäyttöjä, joita on mm. HSL:n, Turun ja Tampereen alueilla.

Lappeenrannassa painettuja kirjoja jaetaan vain maaseudulle, mutta kirjasta luopumista suunnitellaan.

Hämeenlinnassa kirjaa ei ole tänä vuonna painettu lainkaan. Päätösesitys luopumisesta on valmisteilla. Kirjan puuttumisesta oli tullut aluksi palautetta runsaasti, mutta oli loppunut nopeasti.

Joukkoliikenteen sähköiset palvelut

Palvelujen sähköistyminen on yleinen kehityssuunta. Myös joukkoliikenteeseen on syntynyt viime vuosina useita sähköisiä palveluja, kuten reititipas ja Bussit kartalla -palvelu. Myös kaikki aikataulutieto on saatavilla sähköisenä ja ajantasaisena. Mitä enemmän sähköisiä palveluja käytetään, sitä nopeammin joukkoliikenteen suunnittelussa voidaan reagoida matkustajilta tuleviin muutostarpeisiin kesken aikataulukauden.

Vilkun nettisivuilla vierailtiin vuonna 2019 yhteensä 2 237 559 kertaa, pääosin aikataulusivuilla. Bussit kartalla - sivustolta näkee bussien reaaliaikaisen sijainnin. Sivustolla oli viime vuonna yhteensä 1 078 394 vierailua, joista suurin osa tehtiin mobiililaitteella. Aikataulutietoja saa myös mm. Google Mapsista. Reittioppaassa vierailukertoja kertyi viime vuonna 1 198 374.

Korvaava aikatauluinformaatio

Painettu aikataulukirja on tärkeä erityisesti ikäihmisille, joilla ei mahdollisesti ole internetiä käytettävissään tai sen käyttäminen on hankalaa. Kirjan tärkeys korostuu haja-asutusalueella. Paperista aikataulukirjaa korvaamaan voitaisiin eri alueille toimittaa linjakohtaisia tai tiesuuntaisia aikataulukooesteita paikkoihin, joissa ihmisiä liikkuu. Maaseudulla pitäjäraadit ja paikalliset lehdet ovat tehokkaita informaation jakelukanavia. Paikallisliikennealueella linjakohtaisia aikatauluja voitaisiin toimittaa lipunmyyntipisteiden lisäksi mm. palvelutaloihin, ikäihmisten kohtaamispaikkoihin, kirjastoihin ja erilaisiin palvelupisteisiin sekä autoihin.

Koosteiden tekeminen ja toimittaminen jakelupisteisiin olisi oleellisesti nykykäytäntöön verrattuna työmäärältään kevyempää ja myös taloudellisesti edullisempää. Lisäksi ikäihmisten olisi aikataulukirjaa helpompi lukea koosteesta vain oman tiesuunnan aikatauluja.

Vaikutusten arviointi

Tarpeettomien aikataulukijojen painatuksesta ja jakelusta luopuminen on ympäristövaikutusten kannalta positiivista. Yritysvaikutuksiltaan muutos on painotaloille ja jakeluyrityksille negatiivinen.

Kuopion kaupunki

Kuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

26.11.2020

42 §

Esitys

Esitän, että joukkoliikennelautakunta päättää, että Kuopion kaupunkiseudulla luovutaan paperisen aikataulukirjan painatuksesta ja jakelusta toimivalta-alueen kotitalouksiin vuoden 2021 alusta.

Valmistelija

Seija Pasanen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5424

Päätösehdotus

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Lautakunta hyväksyy joukkoliikennepäällikön esityksen

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

